

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "
Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:

4 hasábos petsor 5 kr.
Nyilttérben . . . 20 kr.
Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztéségi iroda:
Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
Szordán és Szombaton.

Kéziratok:
Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérszek hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

Előfizetőinkhez!

Lapunk közelebbi száma a gyulafehérvári nyomdában fog nyomtatni, tehát a szélküldés is jövőre oman esz-közöltetik.

Lapunk ezentul hetenkint csak egyszer, és pedig a legközelebbi (45-ik) száma f. évi junius 8-án fog megjelenni. Azon t. ez. előfizetők kik lapunkra eddig további időre fizettek elő, lapunkat addig fogják kapni, míg a tett előfizetés díjért teljesen kárpótolva lesznek.

Lapunk irdnya miben sem változand és mint eddig hü képviselője lesz nemes Torda város és vidéke érdekeinek is.

Kegyes pártfogásukat a jövőre is kérve.

Tordán, 1878. Junius 1-én.

tisztelettel

A SZERKESZTŐSÉG.

Zavargás Konstantinápolyban.

Nem tudni még, vajjon a török főváros ostromszerű állapotának, vagy az odamenekültek nagy számának, vagy muszka titkos kéznek, vagy végre néhány rajongó szellem békételenségének tulajdonítható-e: elég az hozzá, hogy Sztambul a mult napokban nem csekély ijedelmet okozó lázongás színhelye volt. Nagy néptömeg vonult a Cseragan-palota elé, melyben V. Murad, a trónjafosztott szultán öriztetik, s e kiáltással: „Éljen a szultán!” benyomult.

A katonaság azonnal megtámadta a lázongókat, tüzet adott s 26 ember elesett, köztük a csapat vezére is, Ali Szuavi.

Ali Szuavi, Konstantinápolybau és az egész birodalomban ismert egyéniség volt. Az erős, kövér férfi hodzsaruhában gyakran szokott a mohamedán városrészekben végigsétálni s ilyenkor a körébe tolongó, ruhája szélét esókoló utcza nép közt rézpénzdarabokat osztogatott szét. Igy természetesen volt kísérője minden nap elég. Ali Szuavi 48 évvel ezelőtt született Kis-Azsiában; irni, olvasni megtanulva, török papnövédebe lépett, szorgalmasan tanult s 24 éves korában vezére volt ama szoftáknak, a kik akkor a háboru mellett izgatnak, s viharos tüntetéseikkel a gyönge Abdul Medzsidet a háboru pártjának karjaiba sodorták.

Ali Szuavi nagy hatalmas zöld zászlóval kezében sok ezer embertől kísérve vonult végig Stambul utczáin, s a zászlót a Hippodrom-téren

álló kigyóoszlop csucsára tűzte. E tüntetések eldöntötték a háboru kérdését. A háboru után Ali Szuavi a politikára vetette magát; hatalmas szónoki tehetsége nagy befolyást szerzett neki a tömegre. De nemsokára, külföldre utazott, hogy idegen nyelveket tanuljon. Bejárta Francia-, Angol-, Olasz- és Németországot, s midőn hazatért, török nyelven uti rajzokat adott ki. Iratai annyira tetszettek honfitársainak, hogy tíz év alatt 27 kiadást értek. Munkái jóvedelméből nagy lábon élt, de gyakran összeütközésbe jött Abdul Aziz zsarnoki kormányával.

Több ízben bezárták, s hogy a további üldözést kikerülje, ismét utazni kezdett. Bejárta Portugalt, Spanyolországot, Svéd-Norvégországot s midőn hazatért, otthon a legnagyobb tisztelettel fogadták. De Ali Szuavinak nem volt kedve Konstantinápolyban maradni, hanem Anatóliába vonult vissza, honnan a kormány ígérétei és csábitásai sem tudták elvonni. A papi pályán működött s noha az európai felvilágosodott eszméket buzgón terjesztette, szoftaallar — igen előkelő főpapi rangfokozat — lett. Csak Abdul Aziz bukása után tért vissza Stambulba.

Murad az Ozmanie-renddel tisztelte meg, s a császári lyceum igazgatójává nevezte ki. Murad általában igen benső viszonyba lépett, s igen sokat társalgott vele. Abdul Hamid megerősítette őt hivatalában. A sanstefanoi béke rendkívül elkészerítette Ali Szuavit; nyilvánosan megtámadta a szultánt, s azt mondta, hogy Murad sohasem irt volna alá ilyen átkos szerződést. A béke óta egészen demagoggá lett; nem törődött hivatalos kötelességeivel, hanem egyik népgyűlésből a másikba ment a szultán detronizálását sürgetve. Ennek folytán elmozdították hivatalából, de ő nem nyugodott. Talált párthiveket, s velök május 20-án megrohanta a Cseragan-palotát, hol életét vesztette.

Borkoresolyák.

D . . . n történt, hogy egy utczai verekedésnél egy dsidás katonát hasba löttek. A század orvosa nem lévén hon, K . . . községi orvos hivatott a beteghez. K . . . a sebesültet megvizsgálván oda nyilatkozott, hogy a szerencsétlen katona egy óra múlva jobblétre szenderül. S . . . század parancsnok az orvos nyilatkozata folytán azonnal sürgönyileg a bonczoló bizottság kiküldetését kérelmezte. A bizottság másnap reggel megjelen. Azonban időközben a század orvosa haza ér és K . . . közreműködésével a sebesültből a golyót szerencsésen kiveszi, mire az egészen magához tért.

A kiküldött bizottság hullá helyet csak gyengélkedőt talált, a minek lehet hogy örült, de azért az oktalanul okozott költségek megtérítését követelte. S . . . század parancsnok K . . . orvossal menté magát, s a költségek megtérítésében is őt vélte elmarasztalándónak.

K . . . igen fukar lévén, hogy a költségektől meneküljön, eként védekezett:

— Én nem vagyok semmiért sem felelős, mert a beteg kivételettel gyógykezelésem alól; hagyták volna reggelig gyógykezelnem a beteget: jót állok róla, hogy a tekintetes comissió nem jött volna hijába; — ennél fogva én azt hiszem, hogy a költségeket a század orvossa köteles megfizetni.

A d . . . i bírót beküldé a kupaktanács Z . . . városba, hogy a község felmérésével megbízott mérnöktől tudja meg: mily butorokat igényel a község által részére berendezendő lakásba?

Megjön a bíró és örömmel beszéli el a kívánsi faluböleseinak hogy:

— A mérnököknek var. butona, neki butyor nem kő, — csak egy úgy, asztal kanapé, székek — meg két fusonér.

Férj: Ki volt az a disznó, a ki azt az ajtókilincset bekente lekvárral?

Nő Engedelmet! Az én voltam.

Férj: Bocsánat! Yorkshireit akarom mondani.

187 . . . igen erős tél volt. A szegény ember a gróf erdejébe ment száraz galyat szedni. — Szerencsétlenségére az erdész bepálinkázott s ez volt az oka, hogy a puska eldurant s a szegény ember halva rogyott össze.

— Már miért tette ezt erdész ur? kérdé a mellette lévő erdőkerülő — nem fáj érte a szive?

— Ugyan ne morogj — felelt egykedvűen az erdész — majd meglásd nem csavarog többet.

(Ü—s)

POLITIKAI HIREK.

A kormány nem helyesli Suvaloff engedményeit.

A „Tagespost“ jelenti Polából: Szombaton egy Lloyd-gözössel készlet és élelem indult el a gravonai kikötőben lévő Miksa és Eugen hajók részére. Custozza és Don Juan d'Austria hajok kijavittatása majdnem készen van.

Szerbia őszszel hivatalos képviselőket fog kinevezni a nagy hatalmakhoz. Az itteni főkonzulok követei által fognak helyettesítettetni.

Muszkaországot a kongresszuson Onbtiz és Suvaloff fogja képviselni. Szerbia és Románia Riszticsét és Cogolniczeanut küldi. Julius közepén érkezik Berlinbe a czár.

A hivatalos körökben azt hiszik, hogy Suvaloff utolsó engedményét Muszkaország helyeselni fogja.

A „Journal des Debats“ jelenti: Az angol kormány visszavetette Suvaloff ajánlatait. Erre Suvaloff Muszkaország nevében kijelentette, hogy a sanstefanoi békekötést egész terjedelmében a hatalmak kongresszusának terjeszti elő.

Mondják, hogy a német trónörökös békéltetőleg hatott Viktória királynéra. Beaconsfield lorddal kétszer beszélt a trónörökös. Németország kilátásba helyezte volna, hogy Anglia teljes kielégítést nyer.

Midhal pasa röpiratot ad ki ily cím alatt: „Törökország multja, jelene és jövője.“

Bacourt vette át a francia főkonzulátus ügyeinek vezetését Ba-instól.

Anglia és Muszkaország a békes hangulat dacára folytatják hadikészülődéseiket. Mult napokba Cogolniczeanu egy új jegyzéket adott át Stuart báro muszka ügyvivőnek. A jegyzék figyelmeztet az óvásra, egyes esetek felhozatalával panaszt emel a foglaló muszka csapatok ellen. Román részről roppant erőlködés követtetnek el egy új 24,000 főnyi hadsereg alakítására. A külföldről folyton érkeznek fegyverek. Az összes szabadságoltak, tartalékosok hadtesteiknél vannak.

A „Journal des St.-Petersbourg“ konstatálja, hogy a helyzet javul a kongresszus összeül. Rámutat, hogy Muszkaország két év előtt ugyanazon helyzetben volt, mint Franciaország 1859-ben. Muszkaország felhívása 1976-ban Európához, viszhang nélkül maradt. Muszkaországnak saját költségén kellett bebizonyítania, hogy a kelet status-quoja föntartatlan.

Épen most hoztak Karsból 17 török bolgárt megköltözve. Ezek egy állítólagos összeesküvésben vettek volna részt. A foglyok Szibériába küldetnek.

Világkiállítási levelek.

Páris, 1878. május 25.

Elismert tény, hogy Franciaország legtöbb joggal követelheti maga számára a vezérszerepet Európában. Ez megilleti, s elvitatni tőle senki nem fogja. Lehet Angliának óriási tengeri ereje, Németországnak félelmes szurony erdeje, Oroszországnak tulnyomó fegyveres tömege, — irányadó szerepet; mintaképp szolgáló államot sohasem fognak alkotni a művelt szárazföldön. Anglia polgárai annyira kereskedők, s a szigoru jógemberei, hogy időt sem vesznek maguknak arra, hogy művelődjenek, érezzenek, eszméikkel is foglalkozzanak. Németország talán kivívja magának a félénkebbek rottegését, s lehet, hogy elismeréssel lesz a nagy világ ernyedei-

jen szorgalmat, de hogy valaha követői akadjanak az erőszakoskodásban, arra számítanak nem lehet soha; Oroszország roppant állam, tömérdek lakossággal: de nem társadalom, mert tagjai rabszolgák, alávaló egyének, kik ugyan „lélek” számba mennek, de nem tekintendők azokul, s ép oly készséggel eszkölik fölebbvalójuk kezét, mint vak engedelmisséggel rabolnak és gyilkolnak — nem ellenkezésére szívőknek, mert érzéseik nincsenek.

Franciaországot az ipar tette nagygyá. Annak köszönheti, hogy most a legelső állam a világon, hogy lakóinak munkássága kibat az egész földgömbre s a mily jótékony hatással van az emberiségre, époly hasznot huz belőle maga.

Tudósok, kik foglalkoztak az államok fejlődésével, rég kimutatták, hogy az első kellék a növekedésre az ipar továbbí terjeszkedés eszköze: az ipar, s az egyetlen mód, mely fenntarthatja előnyös helyzetében: az ipar művelése.

Franciaország egyébbel is dicsekedhetik. Mutathat fel hódító hadjáratokat, melyek sokban felülmulják Nagy Sándor tetteit. Hivatkozhatik művészetére, tudományára, melyek elsőkül ismertettek el mindenha. De ezek az iparosság kifolyásai, tökéletesedéseikül tekinthetők egyedül.

Első kellék pénzt szerezni. Azon államban, hol fölösleges, a mindennapi szükséglettől elvonható anyag van, ott indulhat meg a haladás „ad astra.” Az a hangyaszigoralm mely Páris munkássait jellemzi, a nyugatlan szellem, mely kinem fogy a találékonyaságban s a finom munka, mely majdnem fölülmulhatlanná teszi a kivítelt, alkotó elemei a francia iparnak. Nem történt az egyszerű. Nem egy nemzedék szorgalma az, mely ilyen gazdag gyümölcsökkel dicsekedhetik. Utóvégre, ha valamely állam polgárai annó 70-ben például belátják, hogy szükségük van az iparos munkásságra, nem ölhetnek el nélküle — szorgalmasan fognak dolgozni — vajjon 75-ben már kész iparosok lesznek-e? Bizonyára nem. Századok kellenek ahoz. A mi iparosaink csak gépek akik feldolgozzák az anyagot, jól, — rosszul, de mindig középszerűen. Nem is részesítik őket olyan tiszteletben, mint a külföldieket, — sőt ellenkezőleg. Hallatlan dolog nálunk egy mágnás, aki gyárat vezet, iparos, — elképzelhetlen egy gazdagabb család, melynek nemes sarja ne „diplomátiát” pályára szánja magát. S ennek az oka, mert ami iparosságunk nem tudomány, de kézi mun-

ka, majdnem dolog. Lassan, de biztosan lehet és kell elérni azt a tökélyt melylyen az ipar Franciaországban áll. Leléményes ész, huzamos tapasztalat, sőt szellem is kell hozzá. Arra pedig idő kell. Nemzedékek munkássága szükséges hozzá, s minthogy bebizonyított dolog, hogy a kifejlett tulajdonságok apáról fiura szállnak, — legtöbb esetben, — s minthogy az ipar, a tudományosság egyik legnehezebb ága, talán néhány század is beletelik, míg megelégedéssel mondhatjuk: elég.

A francia, s par excellence párisi ipar majdnem egyetlen a maga nemében — ami újra csak azon állításunkat erősíti, hogy kifejlődésére századok kellenek. Kereskedő államok, minő Germánia, gépészet művelői, mint az angolok, alig néhány tizede fogtak az eféle munkássághoz, s azért vannak ettől olyan utólréhetlen távolságban.

Különbö pedig csupa kedves dolgok. Szellems semmisségek nélkülözhető apróságok, fölösleges csecebecsék, majdnem nevelésgekek hasznukat tekintve — de behoznak Párisnak évenként legalább 25—30 millió frankot, ami már nem semmisség s érdemes a fáradságra, egy kissé. Ebből a roppant összegből ered az a jólét, fény s gazdagság, ugyanez a pénzeszi Páris képe arra, hogy áldozhasson tudományért, művészetért, ez teszi önértetésé, ez alkotta munkássáiban a szabadságot — s ez szerette meg a tiszteletet munkássainak, a lelkes párisi ifjúságnak.

A kiállítási palota legfigyelmre méltóbb osztálya, kétségkívül az, mely a párisi cikke készítői rendelkezésére van bocsátva.

Itt aztán nemesak alkalmat nyerünk arra, hogy meggyőződjünk a francia iparosok ügyességéről, de el is sajtíthatunk annyit, hogy jobban meg fogjuk becsülni azt a magyar kérges tenyért, tisztelettel fogjuk tekinteni verejtékes homlokát, — mert abban és az által láthatjuk megalapítani hazánk jövődöbéli nagyságát.

A látvány melyet nyüzsgő tömeg munkássága nyújt, mindenek fölött érdekes. A közönség szeme előtt készül minden. A gomb köszörülésétől a látesó alakításáig, zsebkékek gyártásától a gyémántkőszőrülésig. Készítenek itt legyezőt, hamutartót, szivarszópókákat, apró alakokat sétatokokra, erszényeket, szóval minden elképzelhető apróságot, mit a német „galanterie”-cikk alatt ismeri a francziáknál „párisi munka” gyanánt szerepel, mit mi magyarok es-

ese-beeséknek nevezünk, s mi végre olyan kerek millióesékát jövedelmez.

Csodálatunk, melylyel a finom leleményességnek adózzunk, csak az elismerést mulja felül, mely a szorgalmat megilleti.

S azok a kedves francia nők, kik apróka kezeikkel, finom mosolyukkal, bájos élenkséggel szolgálják az ipart és a vevőt, talán természetessé teszik hogy nemesak agyunkat, nemesak meggyőződésünket hódították meg a francia iparnak, de igen sok tekintetben érzelmeinket is, szívünket.

Éljenek tehát az művelői, s éljünk az ipar munkásnövéiért!

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztőség!

Bátor vagyok e Tekintetes szerkesztőséget tudósítani: a Toroczkon megalakult fiók tanító gyűlésről, és kiadni kérem becses lapjában.

E megye Toroczkojárásában folyó Május hó 25-én dél előtt Pálffy János Toroczkojárás tanító és központi választmányi tag meghívása folytán megjelentek tizenketten.

A gyűlést megnyitó beszédében Pálffy kedvesen beszélt a fiók gyűlések szükségességéről és czélszerűségéről, beszéde végén felhívta tanító társait a közelebbi nagy gyűlésre való megjelenésre. Még e gyűlésen Pálffy mint a tanítást tartott az iskolában a 3-ik osztályokkal a Magyar nyelvből — bántulatos volt ebbeni jártasságuk: Még tartott előadást Csegezy Sándor a földrajzból. Miután pd. tisztviselők választottak két elnököt és egy jegyzőt, a tanítók egymástól bucsut véve szép esendben, a Petőfi sárga, és szüke lovain haza indultak.

Cs. E.

Hirek.

— **Hátralékos előfizetőinket** felkérjük iddigi előfizetési és egyéb lapunkat ellető hátralékaikat Tordán Volez és Társa könyv és papirkereskedésébe mielőbb befizetni.

— **A magyar bor** Egyiptom piaczáról maholnap leszorul. Mint nekünk Stoczek Károly írja, ki jelenleg Egypt-

tomban utazik, hogy borainknak veszedelmes és — fájdalom — ott is győztes concurrens lett a francia bor. Ennek oka mindenesetre a borkereskedők és szállítók lelkiismeretlen eljárásában keresendő, melylyel végre is kifúrasztották az egyiptomiak türelmét.

— **A párisi cipészek hálafelirata** Hír szerint a párisi cipészek egy hálafeliratot köröztetnek maguk között aláírás végett A hálafelirat a kiállítási bizottsághoz van intézve és köszönet mondatik azért, hogy a bizottság a park utakat hegyes kavicsokkal rakta ki, úgy hogy különösen női cipő egy látogatás után is okvetlen használhatlanná válik.

— **A nagy bécsi löverseny**, mely hétfőn tartatott, sokat vesztett a beállott eső miatt, melynek következtében a közönség csak csekély számban jelent meg, bár a sport köröket nem tartotta vissza a rossz idő. Az udvar részéről csak Vilmos és Rajner főherczegek voltak jelen. A meeting d. u. 3 órakor kezdődött handicappal 1000 frt. díj. mellett. Kilencz ló futott; elsőnek érkezett Festetich Tasziló gróf Breadelbanja. A Jockey club 10.000 fortos díját, az osztórak Derbyt, Baltazzi Nil Desperandumja nyerte el. A másodosztályu államdíjat 3000 frtal Blaskovich Kincsemje nyerte el könnyűszerrel, Festetich Pál gróf Erzsije ellen. Kincsem a futás legnagyobb része alatt hátul maradt s csak a czélhoz közel kezdett versenyezni a vele futó négy loval. Egy egész hosszal érkezett előbb a czélhoz. A 600 frtos eladási versenydíjat Osborne Regináldja vitte el. A program legutolsó száma kis steeple chaise volt 1000 frt díjjal, melyet Shawel Loriotja nyert el. E löverseny különben, melylyel az osztórak Derby-díj a második évtizedbe lép díszbóddal ünnepelték meg a sportkörök.

— **Egy muzulmán család ót gyilkolt** meg néhány nap előtt Ruszcsukba két kozák segítségével. Az áldozatok Feizulah aga, fia és leánya, a család öreg cselédje, kik azonban csak életveszélyesen megsebesítettek. A tetteseket már elfogták és haditörvényszék elébe állították. A muzulmán lakosság rendkívül föl van izgatva, habár a gyilkosok rablási szándékból követték el tettüket.

Egy kimaradt „ia” Egy becsületes jóra való szekeresnek 1859-bea leánya született. A gyermekből, az apa nagy örömeire gyönyörű hajadon fejlődött ki. Antonia végre egy derék fiatal ember menyasszonya lön és az apa ne-

TÁRCZA

OROSZORSZÁG ÉS AZ Ó VILÁG.

(„L'Homme”-ből.)

— **Herzen G. után: Tussai G.** —
(Folytatás.)

Nem mondom, hogy szükségkép így lesz, csak hogy ez lehetséges.

Absolut véve, semmi sem szükséges. A jövő soha sincs előre változhatlanul megállapítva: egy predestinatio sem változhatlan. Lehet, hogy jövő ne is legyen.

A jövő a kéz alatt levő erőkből, s azokat környező viszonyokból alakul; folytatja a multat; a házagosan kifejezett általános irányzatok a körülmények szerint idomulnak. A körülmények meghatározzák a hogyan, s az ingadozó lehetőség bevégezett ténynyé válik. Oroszország éppen úgy eláraszthatja Európát az Atlanti tengerig, mint Európa Oroszországot az Ural hegyekig.

Az első eshetőséghez egy tökéletesen meghasonlott.

A másodikhoz pedig egy szorosán egyesült Európa kellene.

S ilyen-e ez?

A czárságot az önfentartás ösztöne, és természeti erő üzi, mint a madarakat a déli tájakra való költözökedés. S lehetetlen, hogy ez utjában Európával ne találkozzék . . .

Donoso Cortés Madridban 1849-ben tartott híres beszédében előre megjósolá az orosz invasiót, s a civilizációra nézve csak a hatalom egyesítésében látta a mentő eszközt. Ez lett volna a catholicismus szolgáltatára álló absolut monarchia.

Meglehet, hogy Európa egy ily egyesüléssel elég erős lenne; de ez lehetetlen, mint minden más, a forradalmi egyesülés kivételével.

Ha a forradalomtól nem félnének jobban még mint az oroszoktól is, mi sem lett volna könnyebb, mint Sebastopolba menni, s odessát elfog-

lalni. A crimi mohamedán népesség nem lenne a török ellensége. S egyszer ott felhívást lehetne bocsátni a lengyelekhez, föl lehetne szabadítani a szolgaságtól irtozó pórokat kis Oroszországban . . . Majd meglátnók akkor, mit tehetne az orosz.

II.

A szláv világ sokkal ifjabb Európánál. Lassabban lett szervezve, lassabban fejlődött, s csak most lép be a világtörténelembe.

A létezés századainak száma itt nem jó tekintetbe. A népek gyermekkor — éppen mint aggsága — ezred évekig tarthat. A szláv óp az egyik, — Ázsia a másik példa.

De mire alapítható az állítás, hogy a szláv nép jelen állapota az ifjúság, és nem az aggkor? a kezdet, és nem a fejlődés képtelensége?

A rettenetes befolyás mit Európára gyakoról, nem az aszkor, — sem a tehetetlenség, — hanem a félvad erő, a rakoncátlan, de izmos ifjúság jele.

S ily jelleggel tünt fel először a művelt világban.

I-só Péter czár volt az első orosz, ki helyet foglalt az európai fejedelmek között. Jött, hogy tanuljon; s tanult sok dolgot, mire nem is volt elkészülve. Nagyon jól megérté a nyugati államok elvénült, — s a kormányok elkorcsosult állapotát.

Akkor még nem gondoltak a forradalomra, mely e világ megmentésére volt hivatva; csak a földbombolást látták. Ily helyzetben a czár fölfogá Oroszország kivihető szerepét Európával, és Ázsiával szemben. S végrendelete — legyen bár hamis, vagy nem — az ő eszméit fejezi ki, mik különben jegyzeteiben, emlékiratában is nem egyszer fordulnak elő.

S az orosz kormány nagyon hű maradt I-só Péter hagyományához.

De mit mutat fel a néphangulat?

A szláv nép nem szereti sem az állam, sem az ő szpontosítás eszméjét. Inkább él elszort községekben, miket el szeretne vonni minden kor-

hány nap előtt kikérte leánya ke-
reszt levelét. De ekkor megtudja, hogy
az ő leánya tulajdonképpen fia és nem
Antonis, hanem Anton (Antal). Az a-
nyakönyvben véletlenül kihagyták a
vérből az „iá“ betűket és a szegény apá-
nak Ponceziustól Pilátusig kellett futkos-
ni, míg az illető lelkész elrendelte a ke-
reszt-level kiigazítását.

— **Mac Mahon** Párisban diszobé-
dett adott tegnapelőtt Károly Lajos fő-
herceg tiszteletére, ki naponként meg-
látogatja a kiállítást. Az ebéd jelen-
váltak a francia miniszterek és az osz-
trák-magyar kiállítási bizottságok képviselői.
Az ebéd után a főherceg cerelet-
tartott, mely alkalommal Harkányival
hosszabb ideig társalgott. A főherceg
ismételve dícsérőleg nyilatkozott a ma-
gyar kiállításról, különösen a technikai
tárgyakról. Mindössze 62 személy vett
részt az ebédben. Tegnap délelben a fő-
herceg vendégelte meg az osztrák-ma-
gyar kiállítási bizottság tagjait.

— **Az erdélyi határszélen tör-
tendő katonai intézkedésekre** vonat-
kozálag írják N. Szehenből a „P. L.“-
nak: „Az erdélyi munkálatok a vörös-
toronyi szorosban az oda rendelt mér-
nökari s utász-tisztek vezetése alatt
befejezésekhez közelednek. Daczára a
Romániából feltűnő ostentációval terjeszt-
ett híreknek, az oroszok irányában ott
uralkodó ellenszenvről, a kormánynak
a határszél védelmére vonatkozó rend-
szabályai általános helyesséssel találko-
znak annyival inkább mert ismételve hal-
ható azon állítás, hogy az — állítólag
az oroszok általi meglepetés ellen való
biztosítás czéljából — jelenleg Kis-Oláh-
országban összpontosított román csapatok
nomlokzata nem Krajovával, hanem az
erdélyi határszéllel szemben van fel-
állítva.

— **Nagyszébenből** táviratilag je-
lentik: A magyar államvasutak főigaz-
gatója, Tolnay és Hildebrand törzskari
ezredes, a hadügyminiszterium vasutosz-
tályarésztől, tegnap egy nagy bizottság
kíséretében a vasut-vonul és a többi
közlekedési ut megvizsgálására ide
érkeztek, s azonnal a Vöröstorony-szo-
rosba hajtottak. Este a bizottság ide
visszatért és innen Brassoba megy a
többi határszoros megtekintésére.

— **Mennyibe kerül egy indiai
katona?** Az angol ellenzék talált ma-
gának egy „mumust“-t, akit általános
derűtség közben felfezt szokott mutatni
mikor a kormánypárton az északi med-
vét emlegetik. Ez a „mumus“ az indiai

mányi befolyástól. Megvetik a kato-
na-ágot és rendőrséget. Talán a foederatio
volna a legnemzetibb alakzat
a szlávoknál; az egészen ellenkező
pétervári kormányzat csak egy ke-
mény megpróbáltatás, ideiglenes alak-
zat előttünk.

Az orosz nép földmivelő nép.
A társadalmi viszonyok javulásának
előnyeit csak a városi nép élvezi. A
mi a földmivelőket illeti, a forradalom
nem frészesíté őket egyébben,
mint a szolgaság előtérítésében, s a
föld megosztásában. A föld megosztá-
sa pedig halálos csapás az orosz
község alakítására.

Oroszországban semmi sincs meg-
jegyezve; minden forrongó, ala-
kuló állapotban van. Mindenfelé a
sarjat, a bevégzetlent, a kezdetet
láthatjuk.

(Vége köv.)

hadsereg, melyet a kormány, mint ok
mondják, oly roppant számban fog Ang-
liába hozhatni, hogy leigázhatja vele az
egész angol népet. A Times legújabb
érkezett számán ik vezérezik most meg-
nyugtatta azon angolokat, kik netán
megijedtek e mumustól. A parlament
elő terjesztett póthitelből ugyanis kide-
rül, hogy az Európába hozott 7000 in-
diai katona 750,000 font sterlingbe kerül
tehát egy-egy indiai katona, akit Maltá-
ba hoznak és ott eltartanak, több mint-
száz font sterlingbe kerül. Akkor indiai
hadsereg, mely leigázhatná Angolor-
szágot, ily körülmények mellett még a
dusgazdag brit birodalomnak sincs elég
pénze.

CSARNOK

Egy regényes családi pör.

Bagot ur végrendelete oly ügy,
mely megérdemli a „családi pör“ cí-
mét. E pör története oly élvezetesé
mint Dicken Károly egy regénye.

A vád tárgyat Bagot Neville
Kristóf végrendelete képezi, ki múlt
év május 23-án halt meg. Ime Bagot
története. Egy gazdag irhoni föld-
birtokos legfiatalabb gyermeke volt,
1847-ben kivándorolt Ausztráliába,
hol nagy vagyonra tett szert. Midőn
néhány év előtt visszatért, egy ir-
honi földbirtokot vett, melyet több
százezer fontra becsültek. Mondják
hogy nagyon ravasz és igen okos
ember volt. Ausztráliában azonban
inni kezdett és a részegeskedés végre
szenvedélylyé lett, úgy hogy egész a
beszámíthatlanságig súlygyalult.

1873-ban Londonban megösmér-
kedett Verner Emilia kisasszonnyal.
A leány megtetszett neki és mint
Emilia mondja ő is megszerette az
öreg, részeges Bagotot. Nem kell azt
hinni, hogy Emilia kisasszony talán
olyan lett volna, kinek már minden
áron férjhez kellett volna menni. Sőt
ellenkezőleg, Emilia kisasszony igen
szép volt, sokan udvaroltak neki és
10,000 font vagyonra volt. Az öreg
Bagot néhány napi ösmeretség után
megkérte Emilia kezét és a fiatal
leány szívesen fogadta az ajánlatot.
A menyasszony szinte leány testvé-
rével gyakran vett részt a völégé-
nye által rendezett vig mulatságok-
ban. Végre 1874-ben vette volna el
Bagot ur Emilia kisasszonyt; az es-
küvő azonban valami titokzatos mó-
don folyt le. Emilia azt beszéli hogy
egy kijelölt utcába, egy meghatá-
rozott időben találkozott völégényé-
vel. Egy kocsiiban egy külvárosba
vitte, melyet nem ismer, aztán egy
házba tértek, melyet szinte nem is-
mer.

Az első emeleten két embert ta-
láltak, ezek beírták a völégény és
menyasszony nevét egy nagy könyv-
be. Aztán az egyik férfi egy ina-
könyvből néhány pontot olvasott fel
— és ezzel véget ért az esküvő.
Emilia kisasszony, most Bagot asz-
szony, teljesen meg volt elégedve a
czeremoniával. Néhány hónap mulva
Emilia anyának érezté magát de ek-
kor a házi boldogság már teljesen
fel volt forgatva és a részegség egy
pillanatában Bagot kijelenté, hogy
Emilia nem neje, hanem kedvese, az
ismeretlen házban csak komédia volt.
Különbé nő cselek által mégis si-
került Emiliának Bagotot rábírní,
hogy vele rendszeresen egybekeljen.
Az egyházi esketés 1875. aug. 8-án
meg is történt. Ez egybekelés tör-
vényessége senki által sem vonatik
kétségbe. Két hónappal később Ba-
got asszony egy fia anyjává lön és
a gyermek most egyidejűleg mint
vádlo és vádlott lép föl.

Egy multheti tárgyaláson, mely
a dublini esküdtszék előtt folyt le,
több tanu hallgattatott ki. A tanuk
Emilia mellett bizonyítottak.

A vádlók, az elhalt Bagot fivé-
rei, egy kis cselet használtak. Bány-
juk 1875. augusztus 16-án, fia szü-
letése előtt két hónappal végrende-
tet csinált és a gyermeket tette örö-
kösül. Midőn a gyermek megszüle-
tett, Bagot magán kívül volt öröme-
ben és büszke volt az állítólagos ha-
sonlatosságra; De az öröm csak rö-
vid ideig tartott. A gyermek szüle-
tése után a fivérek meglátogatták
bátyjnkat. A fivérek bevallják, hogy
Bagot hálószobájába lopóztak, hogy
ott kikeressék a végrendeletet, a pe-
csétet feltörték, tartalmát elolvasták
és aztán újra lepecsételték az oki-
ratot. Mindent bevallottak.

Miután megtudták, hogy báty-
juk a gyermeket tette örökösévé, el-
kezdték Emiliát rágalmazni és sike-
rült nekik Bagotot elhitetni, hogy
a gyermek nem övé. A mindig ittas
és teljesen beszámíthatlan állapotban
lévő Bagot erre 1876. szept. 7-dikén
új végrendeletet csinált, melyben fő-
örökössé Bagot John fivérét tevő, míg
nejének csupán egy évi járadékot és
fiának, ha harmincz éves korát be-
tölté, egy 10,000 frnyi összeget biz-
tosított. E naptól kezdve mindig bo-
rús volt a házasság ege. A férj ki-
noztta nejét, végre elkergeté, minden-
nap többet iszik, végre meghal és a
fivérek örökségüket reklamálják.

E pör tárgyalatott a dublini
törvényszék előtt A fivérek azt mond-
ják, hogy a gyermek törvénytelen,
Emilia házasságtörést követett el és
az első végrendelet érvénytelen. Emi-
lia ügyvédei természetesen tagad-
ják a házasságtörést, jó lehet a kö-
rölmény nem határoz. Itt csak arról
van szó, vajjon az első végrendeletet
beszámítható állapotban írta vagy
beszámíthatlan állapotban a másodi-
kat. Ugy látszik azonban, az elsőt be-
számítható állapotban írta és a fi-
vérek azért szoktatták folyvást az
ivásra, hogy az első végrendeletet meg-
semmisítse. Az esküdtek a bírák hoz-
zájárulásával kijelentették, hogy az
első végrendelet az érvényes és Emi-
lia fia a törvényes örökös. Ez itéle-
tet a közönség nagy lelkesedéssel
fogadta. Általában a közönség rokon-
szenvre folyton Emilia mellett volt,
ki csak gyermeke jogait védte.

Kimutatás.

A tordai kiségitő-társulat forgalmáról
1878. Május havában.

Bevétel.

Pénztári maradvány apr. hóról	2801.10
Havi rendes és rendkívüli betét	5274.99
Könyvdíjban	1.80
Kamat, provisio és váltódíj	1353.16
Bélyeg díjban	42.75
191 tagtól visszafizetett költsön	39942.—
Öszves bevétel	49415.80

Kiadás.

197. Váltó mellett költsön	41856.—
Kezelési kiadás	466.92
Bélyegre	34.80
Tőke visszafizetés	5985.35
Pénztári készlet	1072.73
Öszves kiadás	49415.80

Torda, 1878. Május hó 31-én.

Közi a felügyelő választmány.

Kimutatás.
A tordai Takarekpénztár 1878. Május
havi üzlet forgalmáról.

Bevétel

Apr. haváról ájtott készpénzben	7639.25
130. betétekben	5.974.60
Visszafizetett váltókban	100.090.—
Visszafizetett előlegekben	2.190.—
Kamatokban	2.627.15
Külömbféle díjakban	506.95
Vizleszámitalásokban	17.370.—
Részvény jegy átírási díjak	—
„ „ kiállítási	—
„ „ után járó bélyeg	—
Betéti könyvek díjában	3.30
Allamilletékben	2.80
Öszvesen	136.404.05

Kiadás.

Betéti visszafizetésre 84. tétel után	14.292.78
Visszafizetett folyó betéti kamatok	185.01
Leszámitalásokért	89.990.—
Előlegekért	2.985.—
Osztalékokért	—
Kezelési költségekért	14.73
Tiszti fizetésekért	457.50
Ipar kamara adoba	—
Vizleszámitalásokért	17.731.27
Vizleszámitalások kamataiért	306.72
Királyi adoba	—
Allam díjért	2.70
Allamilletékért	—
Betéti kamatok után járó bélyeg díjért	5.55
Adoba	2.00
Perköltség előlegül	40.—
Részvényjegy után járó be- lyeg díjért	—
együtt	126.211.26

Május végével pénztár készlet 10.792.79

Öszveg 136.404.05

Tordán, 1878. Május 31-én.

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árjegyzék.

A tordai vásárra 1878. május 18. hozott
tárgyaknak

1 hectoliter Tiszsa buza	8 frt 50 kr
„ Tavasz buza	8 „ 25 „
„ Elegybuza	7 „ — „
„ Rozs	6 „ 50 „
„ Arpa	5 „ — „
„ Zab	2 „ 75 „
„ Törökbuza	6 „ 50 „
méter mázsa Széna kötetlen	2 „ 50 „
méter mázsa Alomszalma	— „ 30 „
Tüzi fa köbméter	2 „ 70 „
1 kilogramm Marhahus	36 „
„ Disznóhus	56 „
„ Turó	48 „

Bécsi tőzsde.

1878. 28/5.

Magyar arany-jaradék	87.60
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát	120.—
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát	112.25
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kibocsát	73.75
Magyar állami kötvény 1876.	66.25
Magyar vasuti kölcsön	100.—
Magyar földtehermenesítési kötv	79.50
Temesvári földtehermente kötv.	78.—
Erdélyi földtehermente kötv.	77.25
Horvát-Slavon földtehermen. kötv.	—
Magyar szőlő váltáság kötv.	82.—
Oszt. egységes államadosság papban	64.—
Oszt. egységes államadosság ezüstben	66.—
Oszt. aranyjaradék	73.75
1860. állam sorsjegy	115.—
Oszt. nemzeti bankrészvény	805.—
Oszt. hitelrészvény	226.30
Magyar hitelbank	208.50
Ezüst	103.50
Cs. k. arany	560.—
Napoleonador	9.50
Német birod mark	58.75
London	118.90

Szerkesztői izenet.

Azon tisztelt dolgozó társainkat
és levelezőinket kik eddig lapun-
kat dolgozataikkal megtisztelték és
azt ezutánra is tenni hajlandok, va-
lalamint esere viszonyban álló lap-
társainkat is szívesen felkérjük,
minden a lapot érdeklő irataikat
cserepéldányaikat mátol kezdve
Gyula-Fehérvárra ezimezni.

Feladós szerkesztő és kiadótulajd. Volz B.

H I R D E T E S E K.

H I R D E T É S.

Tisztelettel tudatom Torda város és vidéke t. cz. közönségével, hogy e városon,
hatóságilag engedélyezett

Zálog-kölcsön üzletet

nyitottam, s naponta, **ékszer,- arany,- ezüst,- értékpapir,- ruhanemük-** és minden értékes tárgyra pénzt kölcsönzök.

Üzlet helység: Piacz, kincstári épület udvarán jobbra.

Tutsek Józseff,
zálog-kölcsön üzlet tulajdonos.

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!
felülmulhatatlan
BŐRSZÉPÍTŐ-SZERNEK
lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től, PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szé-
pítő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bi-
zonyul szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pör-
senések, kiütések, himlöhelyek, sömör stb. biztos
eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszínnek feltűnően szép, halvány rózsá-
színű, bársonyszerű fiatal üdeséget ad, a bőrt és kezeit gyöngéddé
teszi, a lég behatásától megóvjaa s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbb
öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvárt **VALETINI ADOLE** ur gyógyszer-tárában.

Tordán **TRAJÁNOVITS EDE** ur gyógyszer-tárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:
SCHWARZ HENRIK
Budapest, Mária Valeria-utca 9 sz.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkóiban
szenvedőknek
Legujabban feltalált gyógymód
Számítatlan hálaíratot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas
Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

SYLVIUS BOAS urnak
Berlin Friedrichstrasse 22, I.

az Auxilium orientis feltalálója
Specialista idegbajokban

Igen tisztelt uram!
F. évi aug. 7-ikéről kelt levelét vettem s azonnal vála-
szoltam volna, de miután fiamnál, kivel az ön *Auxilium orien-*
tist használtattam a göresök elmúltak várni akartam, hogy
megtudjam vajon ismétlődni fognak e azok, de istennek hála
aggodalmam alaptalan volt s így fiam ismét az iskolába jár-
hat kényszerítve látom magam ezért önnök, mint *ki Auxilium*
orientis szerével fiamat visszaadta, legmelegebb köszönetem
nyilvánítani.

Thieme Lajos kertész
Hogy a fenebbiek igazságon alapulnak bizonyítom.
Nitzschke F.
k. előljáró.

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít
(15-102 108)
Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

községi
pecsét.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzok, ügyvédek kereskedők, jegyzők és min-
dennémű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Keres-
kedők, Irodák sat. részére.

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő műre:

PETŐFI SÁNDOR összes költeményeinek képes diszkiadására, füzetekben, egyes füzet ára 40 kr.